

STRATEGISK NÆRINGSPLAN 2009 - 2014

STOR-ELVDAL KOMMUNE

VEDTATT AV KOMMUNESTYRET DEN
XX.XX.XX

BAKGRUNN	3
ENERGI	4
MÅL	4
STRATEGIER	4
TILTAK	4
REGIONALE TILTAK	4
LOKALE TILTAK	5
REISELIV & UTMARK	6
MÅL	6
STRATEGI	6
TILTAK	6
KOMMUNALE TILTAK:	6
KULTUR & IDRETT	8
MÅL	8
STRATEGIER:	8
TILTAK	8
REGIONALE TILTAK	8
KOMMUNALE TILTAK	8
LANDBRUK (JORD OG SKOG)	9
MÅL	9
STRATEGI	9
TILTAK	10
REGIONALE TILTAK	10
KOMMUNALE TILTAK - JORDBRUK	10
KOMMUNALE TILTAK – SKOGBRUK	12
VEDLEGG	13
VEDLEGG 1. ARBEIDSGRUPPER:	13
VEDLEGG 2. SAMLET OPPSTILLING OVER INNSPILL FRA GRUPPEMØTENE	14

Bakgrunn

Stor-Elvdal kommune vedtok høsten 2008 å rullere sin strategiske næringsplan. Næringssservice har deltatt i prosessen og utarbeidelsen av plandokumentet.

Planstatus

Den strategiske næringsplanen skal være et overordnet styringsdokument som skal styre avgjørelser i underordnede planer knyttet til næringsutvikling i Stor-Elvdal kommune. Planen vil få status som delplan til kommuneplanen.

Organisering

Arbeidet med strategisk næringsplan har vært organisert med en styringsgruppe (formannskapet), en prosjektgruppe (Næringssservice & sekretær) og 5 arbeidsgrupper (utvalgte personer fra næringslivet i Stor-Elvdal). Se for øvrig vedlegg 1.

Proessen

Arbeidet med rulling av den strategiske næringsplanen startet med et åpent møte der representanter for ulike deler av næringslivet i Stor-Elvdal deltok. Med utgangspunkt i innspill fra dette møtet ble det nedsatt arbeidsgrupper som gjennomførte 2 felles arbeidsmøter i den hensikt å arbeide fram konkrete tiltak til planen. Innspillene har løpende blitt fulgt opp av prosjektgruppa, og forslagene har blitt presentert styringsgruppa for diskusjon, innspill og prioritering.

Planens oppbygning.

Planen er delt inn i temaer Energi, Reiseliv & Utmark, Kultur & Idrett og Landbruk. For hvert tema er det gitt en kort bakgrunnsinformasjon, strategiske mål, tiltak og ansvarsfordeling. Alle arbeidsgruppene skal ha vurdert tiltak rettet mot ungdom, miljø og støtte til eksisterende næringsvirksomhet.

Energi

Mål

Å tilrettelegge for produksjon av lokal miljøvennlig energi, som definert og vedtatt i ”Energi & klimaplanen”.

Strategier

Strategi 1: Tilrettelegging for utnyttelse av lokale energiressurser.

Kommunen har et beregnet energipotensial på 135 GWh fra skogen og 118 GWh fra småkraftproduksjon. Tilrettelegging for bruk av lokalt virke til oppvarming vil være viktig for å skape et marked for denne ressursen. Dette vil gi positiv miljøeffekt gjennom redusert forbruk av fossilt brensel og bidra til å støtte eksisterende bedrifter med miljøvennlig fyring. Det vil også støtte landbruk og skogbruk ved at det nyttegjøres en i dag lite verdsett ressurs. Småkraft og bioenergi kan gi grunneiere nye inntekter og nyttegjøre lokale ressurser, noe som vil medføre at arbeidsplasser sikres og verdiskapningen i kommunen kan øke.

Strategi 2: Arbeide for gode kommunikasjonslinjer inn/ut av kommunen.

Strategi 3: Kompetanse og rådgivning.

Kompetanse og rådgivning er viktig for å utløse nyetablering av anlegg og konvertering fra fossilt brensel til fornybar energi. Høgskolen i Hedmark på Evenstad må involveres i skoleverket og av næringslivet gjennom studentoppgaver og konkrete utredninger der det er behov.

Tiltak

Regionale tiltak

Disse tiltakene er svært viktige for Stor-Elvdal kommune, men må gjennomføres i samarbeid med øvrige kommuner i regionene (Nord- og Sør-Østerdal)

- Videreføring av samarbeidet med Regionrådets prosjekt ”Grønn utvikling i Østerdalen”
- Stimulere til mer miljøvennlig kommunikasjon i og gjennom Østerdalen. Dette bør skje gjennom aktivt å arbeide for elektrifisering og utbedring av Rørosbanen på en slik måte at gods kan flyttes fra vei til bane.
- Legge til rette for bruk av miljøvennlig drivstoff gjennom tanksteder langs RV 3 i regionen.

LOKALE TILTAK

Tiltakene er hentet fra Energi og Klimaplanen som vil være styrende for prioritering og gjennomføring av tiltak.

Næringsutvikling, kompetansebygging og kommunikasjon

knyttet til effektiv energibruk og produksjon av fornybar energi i Stor-Elvdal. Kommunen skal spille en aktiv rolle i å bygge opp et konkurransedyktig næringsliv med utgangspunkt i alternative energiformer.

Kommunale bygg

Den kommunale bygningsmassen i Stor-Elvdal skal gjennom målrettede enøktiltak fortsette å forbedre sin energieffektivitet med 14 % innen 2012.

Private bygg

Private næringsbygg og boligeiere/boligbyggerlag skal gjennom målrettet informasjonsarbeid og bistand til enøktiltak bedre sin energieffektivitet med 1 % per år.

Fjernvarme, nærvarme og annen fornybar energi

Arbeide aktivt for å etablere fjernvarme og nærvarme i kommunen

Fornybar energi i lokal elektrisitetsproduksjon

Lokal el -produksjon fra småkraft, vindkraft og biokraft skal produsere en mengde som tilsvarer alt e l-forbruk i Stor-Elvdal innen 2018.

Fornybar energi i lokale transportløsninger

Kommunale kjøretøy, bør bruke drivstoff fra fornybare energikilder innen 2010.

Etablere rapporteringsrutiner mellom formannskapet og administrasjonen om status på gjennomføring av tiltakene i E&K planen.

Informere om status, framdrift for å sikre fokus på gjennomføring av tiltakene.

Reiseliv & utmark

Mål

Å legge forholdene til rette slik at reiselivsaktører i Stor-Elvdal kan utnytte det potensial som ligger innen reiselivsmarkedet.

Strategi

Strategi 1: Legge til rette for økt lokal verdiskapning i forbindelse med hyttebygging og bruk av nye og eksisterende hytteområder.

I Stor-Elvdal kommune ligger det 1891 hytter og fritidshusvær. Omkring 1400 av disse ligger i hyttefeltene Strand, Mykleby, Gåla, Vinjeveien, Lauvåsen, Gråsjøen, Gunstadsetera og hyttefeltene i Atnsjølia/Megrnunslia. Feltene har status både som lavstandard og høystandard hyttefelt. Det er i arealplanen godkjent ca. 500 byggeklare tomter i kommunen som ikke er bebygde. Service og håndverkstjenester knyttet til fritidsbebyggelsen utgjør i dag flere årsverk.

Strategi 2: Utnytte Nasjonal Turistveg Rondane som grunnlag for næringsutvikling

Nasjonal Turistveg Rondane ble åpnet i september 2008 for strekningen fra Folldal til Enden. Denne nasjonale satsingen vil kunne gi gode muligheter for næringsutvikling og markedsføring av kommunens tilbud.

Strategi 3: Legge forholdene til rette for og bidra til økt samarbeid om utvikling og markedsføring av utmarksturisme.

Utmarksturisme, jakt og fiske er i dag viktige tilleggsnæringer, men det ligger et stort potensial i samarbeid om markedsføring og salg. Hedmark Reiseliv må være en av de strategiske samarbeidspartnerne.

Tiltak

Regionale tiltak:

- Å arbeide for å styrke samarbeidet med Hedmark Reiseliv i begge regioner
- Styrke Hedemark Reiseliv
- Oppdatere seg på, og om mulig delta i INTERREG - programmer

Kommunale tiltak:

Samarbeidsprosjekt mellom lokale håndverkere og skogiere for videreføring av tømmer til bruk i hyttebygging.

Gjennomføre et forprosjekt for å avklare omfang og muligheter, deretter igangsette arbeid med organisering.

Resultat-/effekt mål: Samarbeidet etablert og i drift.

Tidsramme: 2009 - 2010

Kostnad: 5 000 kr

Finansiering: Løpende drift

Ansvar: Næringservice

Videreføre prosjekt Rondane.

Arbeide for at bedriftsnettverket har tilgang på en 100 % prosjektleder i 4 nye år, for å gi oppstarten av Nasjonal Turistveg Rondane det løftet som den lokale turistnæringen trenger for å utnytte mulighetene.

Resultat-/effekt mål: Full godkjenning av turistvegen etter vegvesenets standard for turistveger (aktiviteter og opplevelser) i 2012.

Tidsramme: 2009 - 2012

Kostnad: 2 265 000 kr (SE kommunes andel ca. 350 000 kr fordelt på 4 år – 87 500 pr år)

Finansiering: FMH, HFK, DN, Statens vegvesen, Folldal kommune og Stor-Elvdal kommune

Ansvar: Næringssjefer Folldal og Næringssservice

Etablere en egen reiselivsstrategi.

Utarbeide en egen strategi for reiselivet sett i sammenheng med informasjon om, og markedsføring av kommunen. Dersom behovet blir tydeliggjort gjennom dette arbeidet skal det utarbeides markedsføringsplan med tiltak og ansvarsfordeling.

Resultat-/effekt mål: Vedtatt reiselivsstrategi i FS.

Tidsramme: Innen 3. kvartal 2010

Kostnad: 50.000

Finansiering: Næringsfond

Ansvar: Næringsssjef i kommunen

Kultur & idrett

Mål

Kommunens muligheter innen natur, kultur og friluftsliv skal være godt kjent og utnyttet for å skape økt trivsel og bidra til å gjøre Stor-Elvdal kommune mer attraktiv for innbyggere, innflyttere, hytteeiere og tilreisende.

Strategier:

Gjennom noen utvalgte, solide og gode arrangementer med kvalitet, skal kultur- og idrettsopplevelser bidra til at befolkningen har noe å samle seg om og vise til. Samtidig vil kultur- og idrettsarrangement bidra til å sette Stor-Elvdal kommune på kartet.

Tiltak

Regionale tiltak

Bidra til at Sykkelløp Trondheim – Oslo, off-road. (MTB Craft) kan gjennomføres og utvikles.

Kommunale tiltak

Utarbeide retningslinjer for hvordan kommunale kulturmidler skal prioriteres

Bevisst satsing med hensyn til profil og kvalitet

- Legge forholdene til rette for videreutvikling av Mora-konseptet (sykkel og ski) ved å kople til flere elementer og tilbydere, og arbeide med kvalitetsheving.
- Legge forholdene til rette for videreføring av arbeidet med å merke stier og tilrettelegge for friluftsliv gjennom hele året.
- Utvikling av Kaupangermarten.
- Gjennomføring og utvikling av Fossedagene i Sollia.

Resultat-/effekt mål: Vedtatte retningslinjer

Tidsramme: 1. kvartal 2010

Kostnad: 5 000 kr

Finansiering: Drift

Ansvar: Kulturansvarlig i kommunen

Landbruk (jord og skog)

Landbruket (jordbruk og skogbruk) er grunnleggende for bosetting, sysselsetting og næringsutvikling i Stor-Elvdal. En målrettet plan for utvikling av landbruket er derfor viktig ikke bare for næringen, men for hele kommunen. Tidligere har det eksistert en egen næringsplan for landbruket – ”Landbruksplan for Stor-Elvdal”. For første gang er nå landbruket integrert i en helhetlig strategisk næringsplan.

Jordbruket

Nasjonalt fastsatte rammevilkår preger i stor grad jordbruket, slik at tunge, ytre drivkrefter har stor betydning for utviklingen i næringen. Flere virkemidler er likevel kanalisert til regionalt og kommunalt nivå, samtidig som betydningen av den enkelte næringsutøvers innsats og satsingsvillighet er sterkt vektlagt. Lokal verdiskapning vil derfor være en stadig viktigere del for jordbrukets fremtid i kommunen.

Dyrket areal i kommunen har holdt seg stabilt de siste 10 år, og er på ca. 20 800 dekar. 84 produsenter søkte om produksjonstilskudd i august 2008. Av disse var 57 husdyrprodusenter, og 7 av søkerne drev økologisk landbruk.

Det har vært en markant endring i driftsenhetsstrukturen de siste 10 årene. Antall driftsenheter over 5 dekar er redusert fra 119 i 1999 til 91 siste året. Det er naturlig nok en økning i antall driftsenheter med mer enn 300 dekar. Denne gruppen har økt fra 15 til 25.

Mest dramatisk har utviklingen vært for driftsenheter med melkeproduksjon. Antallet melkeprodusenter er redusert med hele 18 stk, fra 29 i 1999 til 11 i 2008.

Skogbruket

Årlig avvirkes det mellom 110 000 og 130 000 kbm i Stor-Elvdal. Tømmeret har en bruttov verdi i størrelsesorden 40 – 50 millioner kroner. I 2008 ble det investert 7,7 millioner kroner i skogbruket gjennom skogfondsløsningen. Tilgang til kompetent arbeidskraft for skogkultur og legge forholdene til rette for effektiv transport av tømmeret er viktig for å sikre framtidige generasjoners muligheter til å nyttegjøre skogen som ressurs. I 2008 ble det registrert avvirkning på 58 eiendommer, det tilsvarer over 2 000 kbm avvirket i snitt pr eiendom med avvirkning.

Mål

Sikre framtidig drift og økonomisk grunnlag for landbruksnæringen i kommunen og øke verdiskapningen.

Strategi

Strategi 1: Optimal utnyttelse av eksisterende produksjonsareal, og legge forholdene til rette for økning av arealet.

Strategi 2: Vri produksjon til produkter med bedre lokal verdiskapning/avkastning.

Strategi 3: Bidra til større satsing og utvikling av lønnsomme tilleggsnæringer til tradisjonelt landbruk.

Tiltak

Regionale tiltak

- Sikre god veterinærdekning gjennom samarbeid innen regionen
- Sikre en god og langsiktig avløsertjeneste i kommunen gjennom regionalt samarbeid.

Kommunale tiltak - jordbruk

Forprosjekt om lokal foredling av husdyrprodukter og viltkjøtt.

Undersøke om det er interesse for og praktisk gjennomførbart å videreutvikle eller etablere lokale slakteri, samt anlegg for videreforedling av husdyrprodukter.

Husdyrprodukter blir bare i noen grad videreforedlet innenfor kommunens grenser. Mulighetene for økt inntjening på det enkelte husdyrbruk samt for jordbruket generelt i kommunen ligger ikke minst i å øke lokal verdiskapning. For en fremtidsrettet videreutvikling av jordbruket i kommunen er en undersøkelse av interesse og muligheter lokal foredling nødvendig. Det bør søkes samarbeid om markedsføring med andre produsenter i hele regionen.

Resultat-/effekt mål Gjennomført forprosjekt med anbefalinger

Tidsramme: 2. kvartal 2010

Kostnad: 5 000 kr

Finansiering: Drift

Ansvar: Jordbrukssjef

Forprosjekt innen økologisk landbruk.

Den nasjonale satsingen på økologisk landbruk har medført at virkemiddelapparatet nå gjør det lettere for de som ønsker å satse på omlegging fra konvensjonelt til økologisk landbruk. En fokusering på denne muligheten gjennom informasjon og kartlegging av interesse vil kunne bidra til at flere i næringen vil vurdere en slik omlegging av egen drift. Økologisk landbruk kan være et alternativ for å utnytte de økonomiske stimuli som nasjonale føringer gir. Forprosjektet skal kartlegge muligheter og interesse.

Resultat-/effekt mål: Gjennomført forprosjekt, samle interessenter og konvertere areal fra konvensjonell til økologisk drift

Tidsramme: 1. kvartal 2011

Kostnad: 10 000 kr

Finansiering: Drift/SMIL

Ansvar: Stor-Elvdal kommune og Forsøksring

Kartlegge beitekvalitet og beitepotensialet i viktige beiteområder i kommunen.

I tillegg til beiteområdene vest for Glomma er det i kommunen kun ett aktivt utmarksbeiteområde igjen på østsiden av Glomma. Beitebruken er under press fra stadig flere hold (herunder rovvilt), men det må likevel være et mål å opprettholde og styrke beitebruken i utmark.

Aktiv beitebruk er i tillegg til utnytting av beiteressursen det viktigste redskapet vi har til kulturlandskapspleie. For bedre å kunne planlegge og tilrettelegge for beitebruken er en kartlegging av vegetasjonstyper og beiteverdi nødvendig.

Resultat-/effekt mål: Beitebruksplan i de viktige beiteområdene

Tidsramme: 2014

Kostnad: 300 000 kr

Finansiering: SMIL mm.

Ansvar: Stor-Elvdal kommune og beitelag

Grønnsakdyrking i Stor-Elvdal. Kartlegge mulighetene for produksjon av ulike grønnsaker i deler av kommunen.

Produksjonen på de dyrkede arealene i Stor-Elvdal er i hovedsak fordelt mellom gras / innmarksbeite (ca. 72 %), korn (ca. 26 %) og potet (ca. 3 %). Deler av arealene i kommunen kan tenkes brukt til grønnsakproduksjon, noe som kan gi høyere inntjening enn dagens tradisjonelle produksjonsformer. En kartlegging av klimatiske og jordsmonnsmessige muligheter for grønnsakproduksjon i ulike deler av kommunen kan bidra til interesse for og oppstart av dette. Arrangering av kurs, studieturer og fagdager.

Resultat-/effekt mål: Arrangering av kurs, studieturer og fagdager som ender med etablert produksjon i kommunen.

Tidsramme: 2009 - 2014

Kostnad: 12 000 kr

Finansiering: Drift - prosjekt

Ansvar: Stor-Elvdal kommune og Forsøksring

Kommunale tiltak – skogbruk

Foryngelse og ungskogpleie – kommunen som pådriver for å organisere samarbeidsprosjekter innen:

Foryngelse og ungskogpleie skal prioriteres i tilskuddsfordeling av NMSK midler, for å sikre framtidig skogproduksjon i kommunen.

Resultat-/effekt mål: 300 000 planter og 5 500 daa ryddet areal

Tidsramme: 2009-2014

Kostnad: -

Finansiering: Rentemidler, NMSK & Skogfond

Ansvar: Stor-Elvdal kommune og skogeierorganisasjoner

Sikre framtidig avsetning på tømmer fra Stor-Elvdal

Støtte lokal foredlingsindustri og medvirke til at transport av massevirke og energivirke kan skje på bane fra sentralen på Koppang. Legge forholdene til rette for modernisering av tømmerterminalen på Koppang som vil bidra til å sikre framtidig transport av tømmer for hele regionen.

Resultat-/effekt mål: Ferdigstilling av ny tømmerterminal

Tidsramme: 2009-2010

Kostnad: -

Finansiering: Jernbaneverket

Ansvar: Jernbaneverket & Stor-Elvdal kommune

Utvide og forbedre skogsbilveinettet.

Bidra til opprusting og nybygging av vegnettet. Skogbruket er avhengig av et godt vedlikehold hovedveinettet for å kunne levere tømmer jevnt fordelt over hele året og dermed opprettholde dagens avvirkningsnivå.

Resultat-/effekt mål: Gjennomføring av vedlikeholdskontroll, vedlikeholdsprosjekt, oppfølging av områdeplanen for nybygging av veier.

Tidsramme: 2009-2014

Kostnad: 15 000 kr årlig

Finansiering: NMSK, Skogfond, Rentemidler og Stor-Elvdal kommune

Ansvar: Stor-Elvdal kommune

Vedlegg

Vedlegg 1. Arbeidsgrupper:

Reiseliv & utmark	Grønn energi	Kompetanse	Kultur/idrett	Landbruk
Hedmark Reiseliv v/ Monica Eriksson	Bengt Hillring	Kristin Gangås	Janne Mellum	Lars Kveberg
Ole Petter Øvre	Anders Kiær	Siren Valvatne	Morten Gustu	Anbjør Svenkerud
Ellen Engh	Olve Sæhlie	Inger Lise Dyrstad	Tor Håvard Rotbakken	Ole Sollien
Edvard Scholten	Arne Tronstad	Stein Bie	Fritjof Loen	Ellen Marie Tangen
Vegard Veslum	Lars Erik Myrvang	Bente Høyer	Harrald Torbjørnsen	Hans H. Vestlund
Gry Falck	Aasmund Hagen	Geir Hjellup	Ingvild Berrefjord	Leif V. Baarstad
Asgeir Murvold	Ingmar Karlsen	Stein Ove Brun	Gry Oda U. Myrbakken	Jon O. Sundli
Torstein Storaas	Sven Sletten	Ola Gundersen	Sverre O. Øverby	
Håkon Akre		Per Amlie		

Vedlegg 2. Samlet oppstilling over innspill fra gruppemøtene.

Energi

Tiltaksnr.	Aktivitet	Beskrivelse	Start	Stopp	Ansvar	Finansiering	Kostnad	
1	Organisering av varmeselskap for varmeleveranse i Koppang sentrum	1				Kommune/ ENOVA	7 000 000	
			Organisering av varmeselskap med eierskap i distribusjonsnett					S-E
		2	Avtale - kontraktsforhandlinger med varmeleverandør					ØB /S-E
		3	Organisering av styringsgruppe for anbud/byggeprosess			S-E		
2	Nærvarmeanlegg for skolene på Koppang	1				ENOVA		
			Utrede fyringsbehov og tekniske løsninger				S-E	
		2	Organisering kommuneskog, private?- Anbud?				S-E	
		3	Bygging			ENOVA/ Innovasjon Norge	1 000 000	
3	Utrede vindkraftspotensial	1				Næringsfond?		
			Organisering av styringsgruppe med medlemmer fra Evenstad, grunneier og kommune					
		2	Skrivebordsutredning og lokalisering av leteområder					20 000
		3	Prøvemølle				700 000	
4	Kompetanseutvikling	1				Næringsfond?		
			Etablere samarbeid mellom Evenstad og skoler i Stor-Elvdal om undervisning og fagdager				Skole(kommune)/Evenstad	
		2	Legge til rette for studentoppgaver, utnytte kompetanse til utredning ved utvikling og nyetablering av energiltak				Bedrifter/kommune/ Evenstad	
		3	Utviklingen av lavenergi-passive hus. Bevissthet rundt kompetanse og energikøkonomisering.				Evenstad/S-E / lokale bygge-virksomheter	
		4	Demonstrasjonsanlegg			Evenstad	ENOVA	
5	Lokalt energikontor - kunne gi gratis rådgivning til bedrifter og private om energispørsmål	1						
			Kontakt opp mot regionenes energikontor på Hamar				S-E	
		2	Avklaring og organisering - samarbeidsformer					
6	Småkraftverk	1						
			Fortsatt fokus på småkraftverk og utredning av flere vassdrag			S-E / Grunneiere	Kraftfond	
7	Lokal leverandør av miljøvennlig drivstoff	1						
			Stor-Elvdal lokaliseringssted Oslo - Trondheim				S-E / Drivstofflev.	
		2	Kommunale kjøretøyer på miljøvennlig drivstoff			S-E / Drivstofflev.		

Reiseliv og utmark

Tiltak		Aktivitet	Beskrivelse	Start	Stopp	Ansvar	Finansiering	Kostnad
1	Etablering av nettside www.stor-elvdal.no	1	Få rettigheter til domenet		-	Næringsliv		
		2	Organisering av styre					
		3	Avklare drift og vedlikehold					
2	Etablere samarbeid mellom hytteområdene i kommunen og nabokommuner	1	Etablere kontakt			Grunneier/velforening		
		2	Felles markedsføring av hytteområder og region - Stor-Elvdal.no?					
		4	Fellesløsning på håndverk og servicenæringer					
3	Aktiv oppfølging av reiselivsbedriftene i kommunen	1	Synliggjøring av støtteordninger			Næringsjef - Innovasjon Norge		
		2	Oppfølging			Næringsjef - Bedrift	Kommune	50 000
		3	Kompetanseheving og kurs					
4	Vidreføring av prosjekt Rondane- Nasjonal turistveg	1	Søke om finansiering av prosjektleder for 3 nye år			Kommune v/ næringsjef	BU, HFK, S-E kommune, Folldal kommune, Statens Vegvesen mfl.	1 965 000
		2	Bidra til at bedriftsnettverket utvikler seg og kan stå på egne bein			Nasjonal turistveiprojekt/ Næringsjef/ Aktører		
		3	Øke tilbudet av aktiviteter i tilknytting til turistvegen			Kommune/prosjekt Rondane/ Aktører	Innovasjon Norge, Næringsfond	
5	Samarbeid mellom reiseliv - kultur og idrett	1	Kontaktforum			Danne et en egen gruppe med interesserte aktører	Næringsfond	
		2	Felles annonsering					
		3	Felles arrangement					
6	Økt samarbeid om utvikling og markedsføring av utmarksturisme	1	Legge forholdene til rette			Hedmark Reiseliv - reiselivsbedriftene	Innovasjon Norge	
7	Etablere egen reiselivsstrategi	1	Se sammenheng med info. om og markedsføring av kommunen. Tydeliggjøre behov og sette i gang tiltak.			Hedmark Reiseliv - næringsjef	Næringsfond	

STRATEGISK NÆRINGSPLAN

8	Øke liggedøgn i hytteområdene.		Strøm til flere hytter. Flere hyttetomter. Bedre løype- og stinett og merking av disse. Mer info.-tavler etc.			Grunneier/Velforening		
9	Bedre turkart	1	Bedre merking, forenkling av kart			S-E kommune v/Kulturkontoret		
10	Bedre skiltingen på riksvegene/fylkesveiene	1	Bedre dialogen mellom Vegvesen/Bedriftene vedr. skilting langs veiene			Bedriftene, Vegvesenet, næringssjef		
11	Bedre samarbeid mellom lag og foreninger	1	Tiltak som flere lag og foreninger kan samarbeide om			Kulturkontoret		
12	Tilrettelegging for funksjonshemede	1	Tilrettelegging til flere fiskeplasser, stier, overnattingssteder etc. for rullestolbrukere			Grunneier/Velforening		
13	Gårdsturisme og lokal mat	1	Få flere gårdsbruk til å tenke turisme og tilby bl.a. lokale matretter			Gårdbrukere, Hedmark Reiseliv, jordbrukssjef, næringssjef		
14	Næringsforum, Bedriftsnettverk	1	Etablering av bedriftsnettverk med sekr. finansiert av kommunen					
15	Økoturisme, naturbasert reiseliv	1	Samarbeid med Evenstad og Storsteigen					
16	Geocaching, skattejakt med GPS.	1						
17	Satse flerspråkelig	1	Tysk - Nederlandsk utnytte de som allerede er her					
18	Opprettholde, forbedre samarbeidet langs Nasjonal turistveg	1				Bedriftsnettverket, prosjektleder NT.		

Kultur og idrett

Tiltak		Aktivitet	Beskrivelse	Start	Stopp	Ansvar	Finansiering	Kostnad
1	Kommunalt tiltak for å utarbeide retningslinjer for hvordan kulturmidler skal prioriteres	1	Videreutvikle Mora- konseptet (sykkel-ski) ved å koble flere elementer og tilbud.	2010	2010	Kulturansvarlig i kommunen	Drift	5 000 kr
		2	Videreføring av arbeidet med å merke stier og tilrettelegge for friluftsliv gjennom hele året					
		3	KaupangerMart'n					
		4	Fossedager i Sollia					
2	Regionalt tiltak	1	Idrettsarrangement med regionalt eller nasjonalt nedslagsfelt i relasjon til markedsføring og deltagelse					
		2	Sang-, teater og musikkoppsetninger på tvers av kommunegrensene med nedslagsfelt regionalt eller nasjonalt i relasjon til markedsføring og deltagelse.					
		3	Sykkelløp Trondheim - Oslo (Off-road MTB Craft)					
3	Kommunale tiltak	1	Kommunalt kulturråd - samlende rådgivningsorgan i tillegg til idrettsråd					
		2	Kultursjef i 100% stilling med ansvar for samordning og koordinering av kultursektoren i et utvidet kulturbegrep					
		3	Opprettelse av nettbasert kulturportal for deling av informasjon, kompetansespredning og kommunikasjon					
		4	Bevisst satsing på tradisjonelle arrangementer					
		5	Stimulere lokale lag og foreninger til lokale kulturarrangementer					
		6	Bidra med midler til lag og foreninger for kjøp av kompetanserelaterte tjenester					

Kompetanse

Tiltaksnr.		Aktivitet	Beskrivelse	Start	Stopp	Ansvar	Finansiering	Kostnad
1	Kompetansesamarbeid skoler - bedrifter og kommune	1	Registrering av kompetansebehov som bedriftene og organisasjoner trenger.			S-E kommune		
		2	Utvexling av kompetanse mellom skolene, mellom bedrifter og mellom skoler og bedrifter					
		3	Samkjøring av stillingsannonser					
		4	Samling av kompetanse					
2	Campus Koppang (Midt-Østerdal vg.)	1	Spisskompetanse og undervisning på aktuelle fag - f.eks innen realfag			M-Ø vg.		
3	Evenstad Næringspark	1	Organisering av bedriftsnettverk på Evenstad. Utgangspunkt SB-skog, Statens Naturoppsyn og forstkandidat Myrbakken AS					
4	Bedrift Evenstad	2	Legge til rette for studentoppgaver, utnytte kompetanse til utredninger, markedsundersøkelser etc.			Bedrifter/kommune/ Evenstad	Næringsfond?	

Landbruk

Tiltak		Aktivitet	Beskrivelse	Start	Stopp	Ansvar	Finansiering	Kostnad
1	Offentlige rammevilkår	1	Ingen eiendomsskatt			S-E kommune		
		2	Ikke gjeninnføre byggesaksgebyr på næringsbygg					
		3	Trygghet for rikelig med kommunale tjenester					
		4	Sørge for god infrastruktur i hele kommunen					
		5	Regionalt/interkommunalt samarbeid for å påvirke nasjonale rammevilkår					
2	Tiltak for forvaltningen i kommunen	1	Bruke skjønnsrommet i regelverket til fordel for: Eksisterende bønder som vil satse. Grunneierens interesser i alle sammenhenger			Forvaltningen i S-E kommune		
		2	Bosettingsprofilen må styrkes: Enklere fradelingsmuligheter på mindre landbrukseiendommer.					
			Temavedlegg til SN: Grunnlagsdata fra Landbruksplan 2001					
3	Aktuelle tiltak for jordbruket	1	Forprosjekt om lokal foredling av husdyrprodukter og viltkjøtt.			Jordbrukssjef	Drift	5 000 kr
		2	Satsing på geitmelk produksjon					
		3	Utvikling av seterdrift. Lage strategi for virkemiddelbruk. Arrangere Europeisk seterkonferanse i 2010.					
		4	Forprosjekt innen økologisk landbruk			S-E kommune og Forsøksringen	Drift/SMIL	10 000 kr
		5	Kartlegge beitekvalitet og beitepotensiale i viktige beiteområder i kommunen.			S-E kommune og beitelag	Drift - prosjekt	300 000 kr
		6	Grønnsakdyrking i S-E. Kartlegge muligheter for produksjon			S-E kommune og Forsøksringen	Drift - prosjekt	12 000 kr
		7	Kommunalt tilskudd til kjøp av melkekvoter for geit og ku					

STRATEGISK NÆRINGSPLAN

4	Aktuelle tiltak for skogbruket	1	Foryngelse og ungskogpleie. Kommunen pådriver for å organisere samarbeidsprosjekter	2010	2014	S-E kommune og skogeierorganisasjoner	Rentemidler, NMSK & skogfond	
		2	Sikre framtidig avsetning av tømmer fra Stor-Elvdal			S-E kommune og Jernbaneverket	Jernbaneverket	
		3	Utvide og forbedre skogbilveinettet	2010	2014	S-E kommune	NMSK, skogfond rentemidler, S-E	15 000 kr årlig
		4	Rydding og hogst av skog på strategiske plasser mellom jernbane og veg fra Stai til Koppang			S-E kommune, Jernbaneverket	SMIL, Jernbaneverket og andre grunneiere	
		5	Vurdere hogstmodenhetsalder på kulturskogen.					
5	Felles tiltak jord-og skogbruk	1	Optimal utnyttelse av eksisterende produksjonsareal og legge forholdene til rette for økning av arealet					
		2	Vri produksjonen til produkter med bedre verdiskapning og avkastning					
		3	Bidra til større satsing og utvikling av lønnsomme tilleggsnæringer til tradisjonelt landbruk					
		4	Nisjeproduksjon: Samordne diskusjon, behov og ønsker om produkter, produktutvikling og marked for konkrete fremstøt.					
		5	Nettbasert promotering					
		6	Nye salgskanaler. (Butikk i Oslo)					
		7	Stimulere til fellesskapsløsninger					